

Mitä viljelyn monimuotoistaminen tarkoittaa tilan taloudelle?

Sari Peltonen

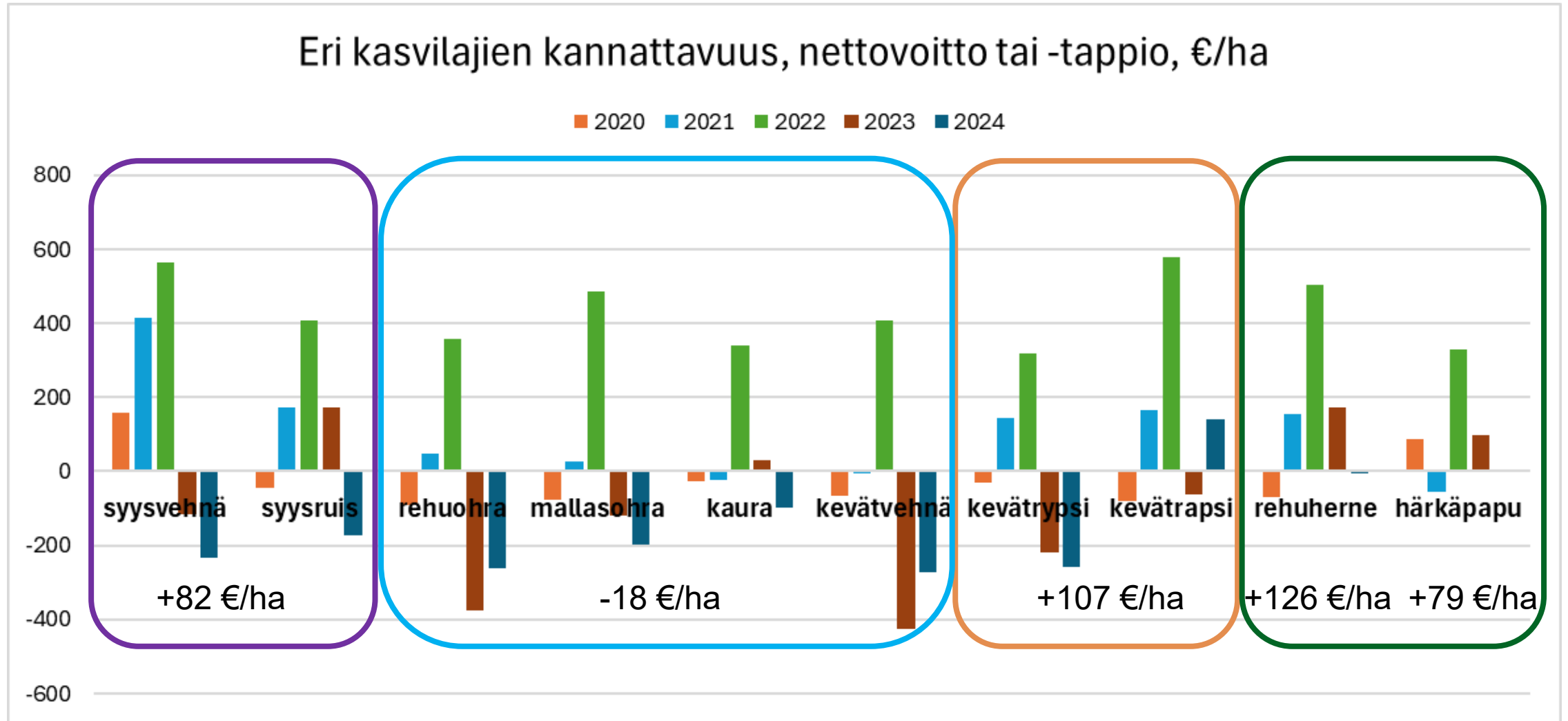
ProAgria Keskusten Liitto

10.3.2026

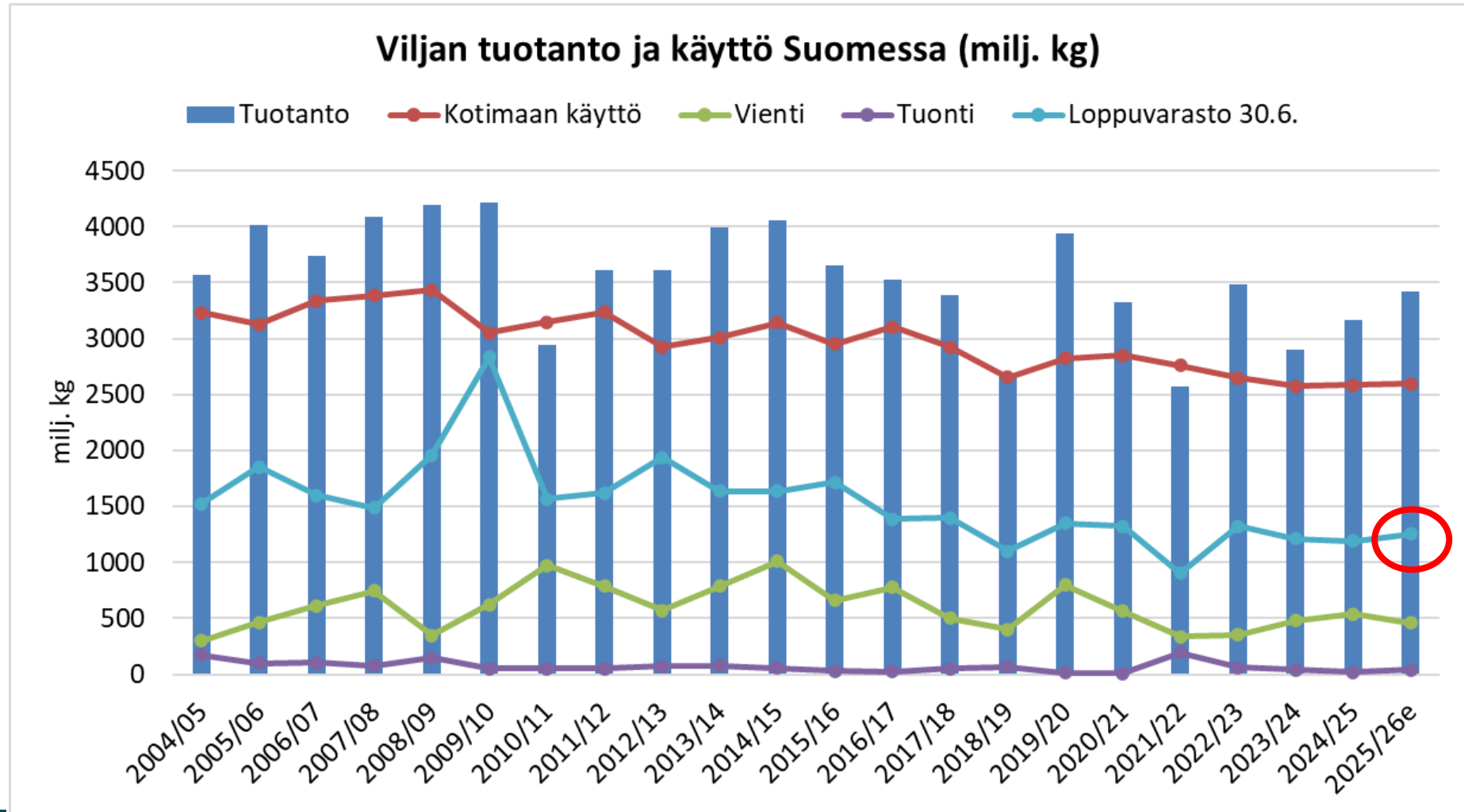
Viljelyn nojaaminen pelkästään kevätiljojen varaan on yhä riskialttiimpaa markkina- ja sääriskien takia

Eri viljelykasvien taloudellinen tulos 2020-2024

Viljan tuotanto ylittää kotimaisen käytön ja varastot suuret ensi satokauteen lähdeettäessä

Pellon käytön strategiset muutokset

- Epävarmat lohkot pois satokasvien viljelystä
- Vilja-alaa pienemmäksi (100 000–200 000 ha?)
- **Enemmän viljasatoa peltohehtaaria kohtia**
- Vapautuvalla alalla maan kasvukunnon parantamista, viljelykierron monipuolistamista, hiilensidontaa

	Nykytilanne 2025	Tulevaisuus 1 (+0,5 tn/ha)		Tulevaisuus 2 (+1 tn/ha)	
Puitava vilja-ala, ha	905 900	800 000		700 000	
Keskisato, kg/ha	3 880	3 530	4 030	3 530	4 530
Tuotanto yht., mrd. kg	3,50	2,82	3,22	2,47	3,17

Viljelyvaihtoehtojen puntarointi – mitä kannattaa viljellä?

Kaikki lähtee omien tuotantokustannusten tuntemisesta

- Saa **käsityksen** oman tilan tuotantokustannusrakenteesta
 - Mitkä ovat isoimmat menoerät
 - Voiko niihin vaikuttaa ja miten
 - Ohjaa tekemistä oikeaan suuntaan
 - Auttaa valintojen tekemisessä
- Pystyy **seuraamaan** oman tuloksen kehitystä ja reagoimaan ajoissa
- Mahdollistaa tuloksen **vertailun** vastaavien tilojen kanssa
 - Tietää, mikä on hyvällä tolalla
 - Löytää parannettavat kohdat
- Auttaa **päätöksenteossa**
 - Mikä on eri viljelykasvien sato- tai hintavaatimus omalla tilalla
 - hinnankiinnitys ja viljelysopimukset, pellon käyttö
 - Miten tukien tai kustannusten muutokset vaikuttavat omalla tilalla, mikä on puskurointikyky
 - Erilaisten tulevaisuuden vaikutuksien ja valintojen simulointi

Viljan hintavaatimus tai satovaatimus ensi kasvukaudelle 2026

AB-alue	Keskisato kg/ha 2015-2024	Hintavaatimus 2026, €/tn	Hintanoteeraus €/tn 2/26 syksyille 2026	Satovaatimus 2026, kg/ha
Syysvehnä	4 240	259	167	6 600
Kevätvehnä, leipä	3 490	302	181	5 800
Ruis	3 500	302	209	4 900
Mallasohra	3 550	275	195	5 000
Rehuohra	3 550	285	170	6 000
Kaura	3 440	270	161	5 800
Kevätrypsi	1 230	668	470	1 750
Kevätrapsi	1 610	513	470	1 750
Härkäpapu	1 930	359	252	2 750
Herne	2 500	287	222	3 200

Vilja vai apilanurmi vuodelle 2026?

Erityisesti heikkotuottoiset lohkot

	Rehuohra	Viherlannoitus- nurmi	Saneerauskasvi
Sato, kg/ha	3 550		
Hinta, €/tn	170		
Kate B, €/ha	345	372	466

Kate B = tuotot (sato+tuot) - muuttuvat kulut - työkustannus

HUOM!

Viherlannoitusnurmen
ja saneerauskasvien
tukitasot nousevat
+20 ja +33 €/ha v. 2026

... vai valkuaiskasveja viljan rinnalle?

	Rehuohra	Kaura	Rypsi	Rehuherne
Sato, kg/ha	5 000	5 500	1 750	4 000
Hinta, €/tn	170	161	470	222
Kate B, €/ha	592	709	755	925

Mikä sato vaadittaisiin rypsiltä tai herneeltä, jotta sama kate kuin ohralla 5 000 kg/ha?

1 400 kg/ha

2 500 kg/ha

**Mitä vaikutuksia viljelyn
monipuolistamisella on?**

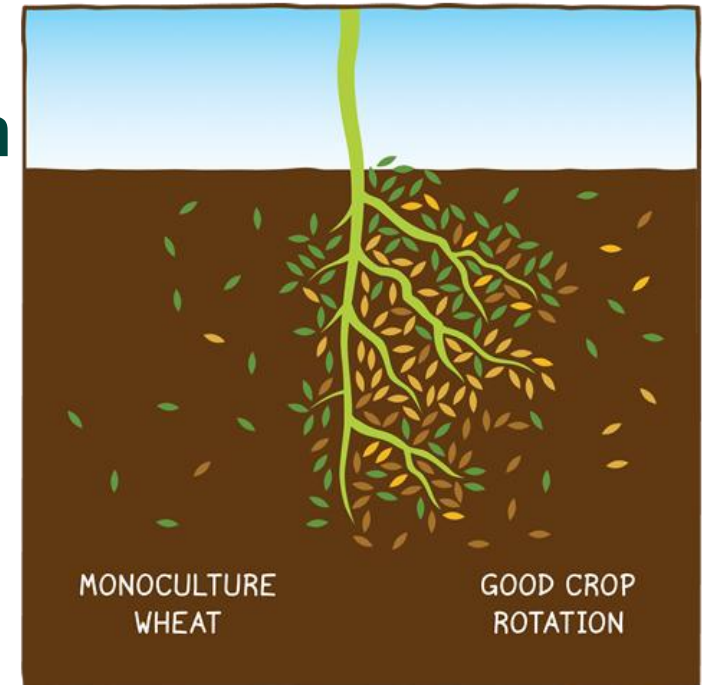
Viljelyn monipuolistaminen

- **Maan rakenteen parantuminen** monipuolisen viljelykasvivalikoiman ansiosta (monivuotisia kasveja, syväjuurisia kasveja, paljon biomassaa tuottavia kasveja)
- **Edullisten esikasvivaikutusten** hyödyntäminen
 - typpivaikutukset
 - kasvinsuojelutarpeiden vähentyminen
 - erilaisten juurten maata muokkaava vaikutus
- Viljelyn monipuolistaminen on myös **sääriskien ja markkinariskien hajauttamista**

**Viljelyn
kestävyyden
parantaminen
– biologisesti ja
taloudellisesti**

Monipuolinen viljelykierto on hyväksi maan rakenteelle 1/2

- **Kasvintähteiden koostumus ja määrä vaihtelevat**
 - ravintoa eri tyyppisille maan mikrobeille
 - ylläpitää sienijuuriverkoston (mykorritsat)
- **Juurien määrä ja juuristorakenne erilainen**
 - muokkaavat maata eri syvyyksiltä, syntyy juurikanavia
 - paksujuuriset kasvit pystyvät tunkeutumaan tiiviiseen maahan tai tiiviiden kerrosten läpi
 - ravintoa maan mikrobeille
 - elävyyttä maahan

Monipuolinen viljelykierto on hyväksi maan rakenteelle 2/2

- **Ympärivuotista kasvipeitteisyyttä**
 - suojaa eroosiolta
- **Muokkaus- ja viljelytoimenpiteet vaihtelevat**
 - ei synny muokkaus- tai kyntöanturaa
 - ei synny ravinnevinoumia
 - kasvinsuojeluriskit pysyvät kurissa
- **Maan orgaaninen aines lisääntyy**
 - parantaa maan veden ja ravinteiden sitomiskykyä
 - edistää murujen muodostumista

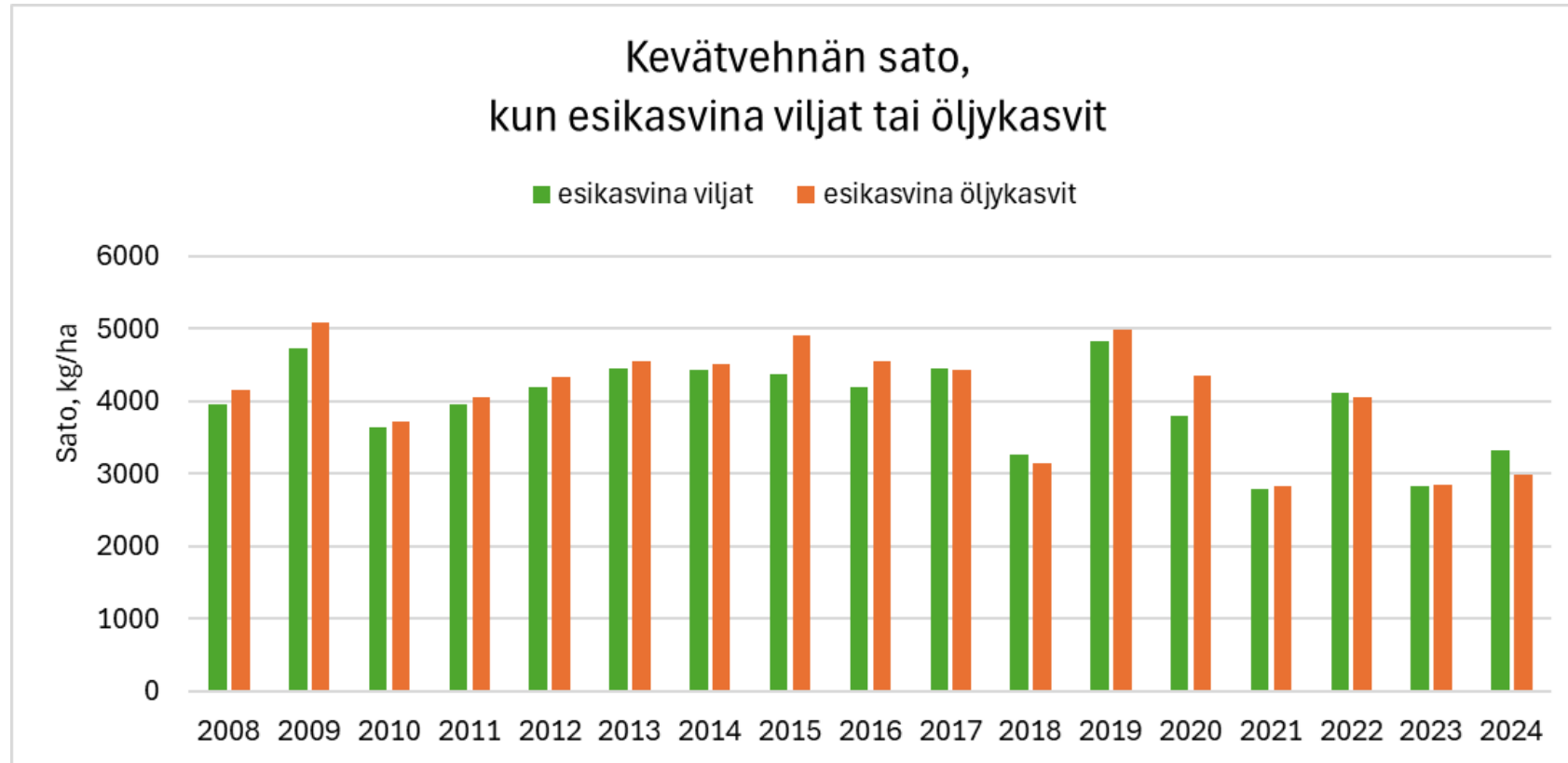

**Kaikki em. tekijät edistävät lopulta kasvien kasvua
→ parantavat sadontuottoa ja viljelyn kannattavuutta**

**Öljy- ja palkokasvit ovat
hyviä kasveja
katkaisemaan jatkuva
viljan viljely**

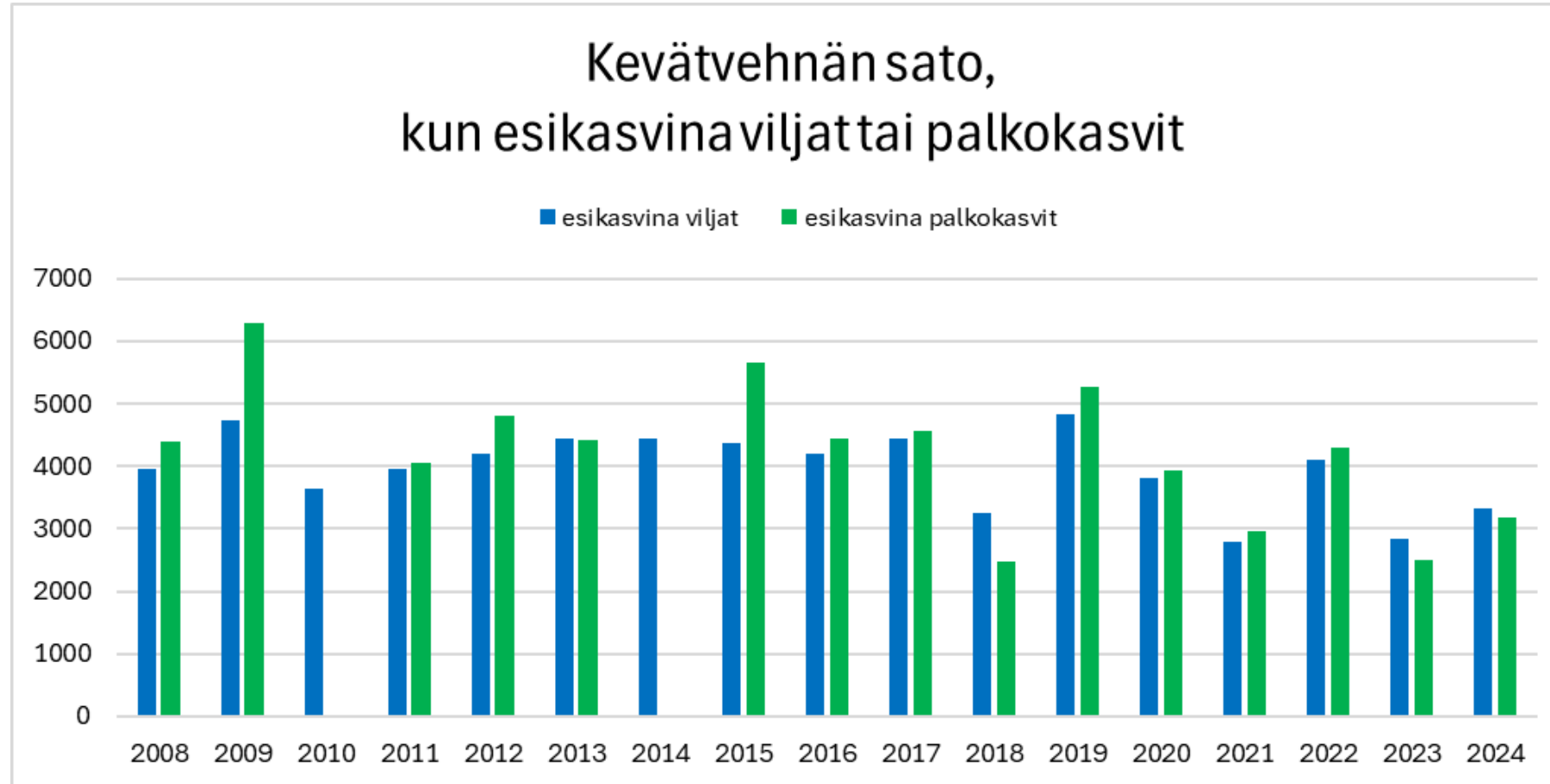
**– mutta vaativat myös itse
viljelykiertoa ja hyvää maan
rakennetta**

Öljykasvien tuoma satoetu viljelykierrossa – esikasviarvo +130 kg/ha

Lähde: ProAgria Lohkotietopankki

Palkokasvien tuoma satoetu viljelykierrossa – esikasviarvo +270 kg/ha

Lähde: ProAgria Lohkotietopankki

Typensitojakasvi viljelykierrossa v. 2025 tiedoilla

	Typensitoja esikasvina Syys- tai kevätvehnä 4 500 kg/ha	Vilja esikasvina Syys- tai kevätvehnä 4 500 kg/ha	Typensitoja esikasvina Syys- tai kevätvehnä 5 500 kg/ha
Lannoitus (459 €/tn)	90 kg N/ha + 50 kg maasta*	140 kg N/ha	110 kg N/ha + 50 kg maasta*
Lannoite- kustannus	153 €/ha	238 €/ha	187 €/ha **
Sadon hintavaatimus	205 €/tn	224 €/tn	174 €/tn

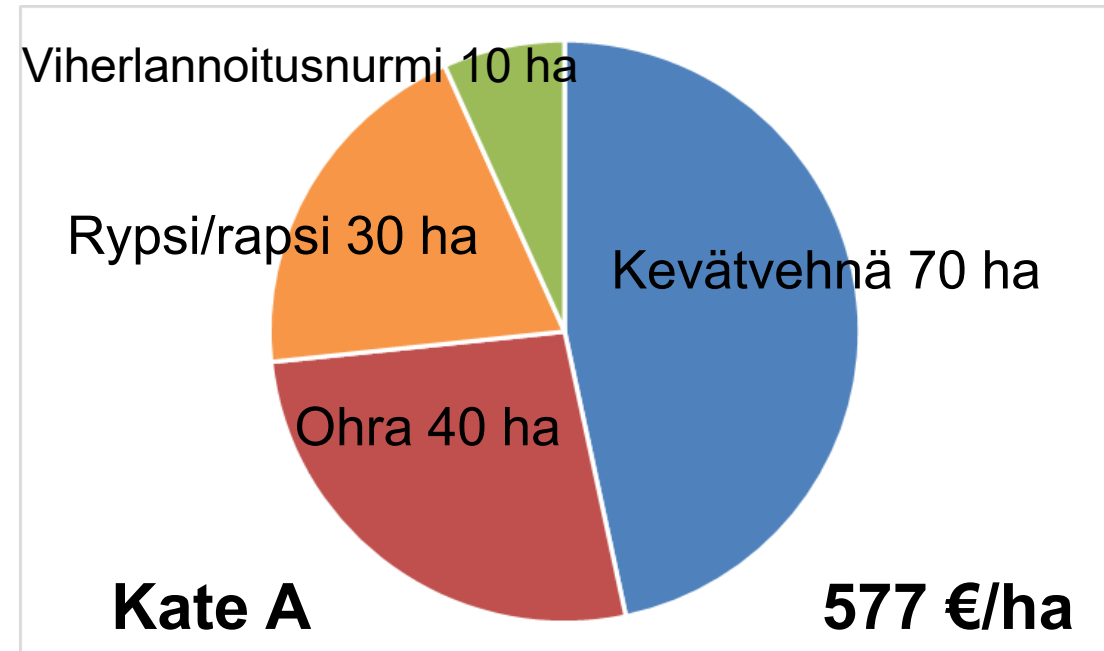
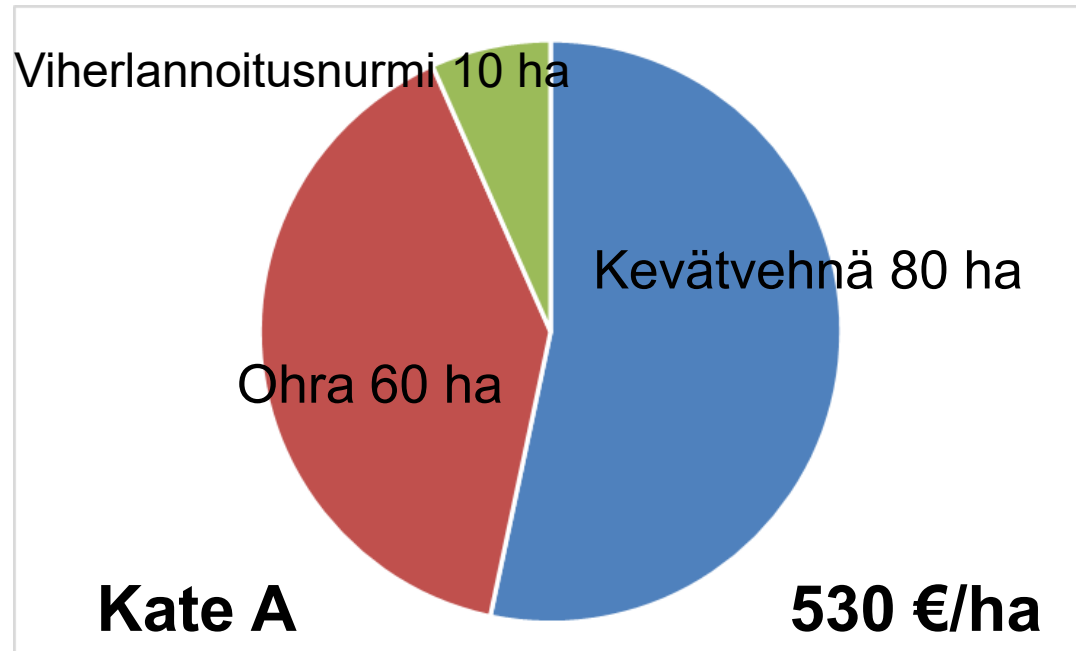
*) 85 €/ha typensidonnann arvo

***) 272 €/ha, jos kaikki ostolannoitetta

Mikä on viljelykiertojen monipuolistamisen vaikutus taloudelliseen tulokseen 2026?

Öllykasvit viljelykiertoon – esimerkki 150 ha tila vilja-alaa rypsille/rapsille 20 %

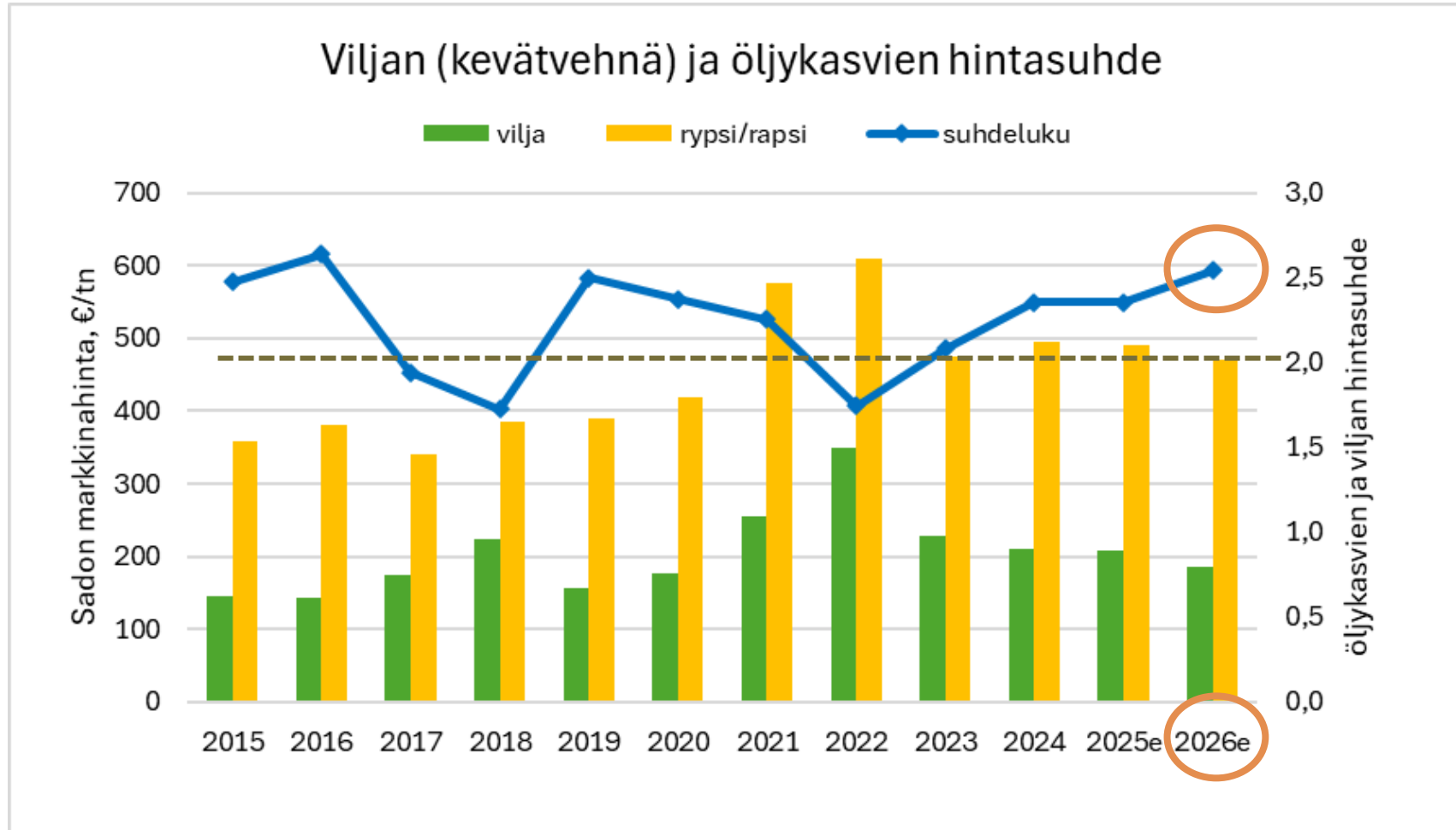
Vuoden 2026 tiedoilla

**Viljelykiertojen taloudellinen ero:
+ 7 000 € / tila**

Öljykasvien ja viljan hintasuhte

Hintasuhteen ollessa yli kaksi, öljykasvien tuotanto on viljoja kannattavampaa keskisadoilla

Näin on tilanne ollut **7 vuotena** viimeisen 10 vuoden aikana

Vuodelle 2026 hintasuhte on edelleen **iso öljykasvien hyväksi**

Lähde: ProAgria Lohkotietopankki

**Onko viljelyn
monipuolistaminen
aina mahdollista?**

Keinoja viljelyn monipuolistamiseen

- Erikoisviljat: puhdas kaura, siemenvilja
- ”Perinteiset” erikoiskasvit: rypsi, rapsi, herne, härkäpapu, kumina, sokerijuurikas
- Uudet erikoiskasvit: öljyhamppu, korianteri
- Muut monipuolistamisvaihtoehdot: nurmi- ja nurmipalkokasvien siementuotanto
- Eivät vaadi uutta konekalustoa tai viljelyn voi hoitaa kannattavasti urakointipalveluilla
- Riittävä viljelypinta-ala – riittävä myyntierän koko (tuottajaorganisaatioiden rooli tässä)

**Sadolle
tarvitaan
aina ostaja**

Muut monipuolistamisvaihtoehdot huomioon myös – erityisesti kun markkinoilla ruuhkaa

- Maanparannus- ja saneerauskasvit
- Viherlannoitusnurmet
- Luonnonhoitopellot
- Riistapellot

Kiitos!

ProAgria

